

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษาโดยใช้ทฤษฎีระบบราชการ
Development of Educational Information Technology Applying
The Bureaucracy Theory in Administration

ภัทรลดา เกิดกำไร และนันทิยา น้อยจันทร์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
s65561802001@ssru.ac.th, nuntiya.no@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาแนวคิดการบริหารสถานศึกษา ความหมาย ความสำคัญ ของการบริหารสถานศึกษา ขอบข่ายงานของสถานศึกษา ความหมายและประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการบริหารสถานศึกษา และทฤษฎีระบบราชการของแมกซ์ เวเบอร์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหาร สถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการบุคลากรในสถานศึกษา โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามี บทบาทการพัฒนาการบริหารงาน เพื่อช่วยในการเก็บข้อมูลเป็นระเบียบ โดยนำหลักทฤษฎีระบบราชการของ แมกซ์ เวเบอร์มาใช้ คือ 1) ผู้บริหารมีการพัฒนาเทคโนโลยีภายในสถานศึกษาอย่างเป็นลำดับขั้น 2) บุคลากร ศึกษามีส่วนร่วม และรับผิดชอบต่อภาระงาน 3) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีการพัฒนาอย่าง เหมาะสม 4) ผู้บริหารแบ่งภาระงานการพัฒนาตามความสามารถ 5) ผู้บริหารแบ่งภาระงานในการพัฒนา เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสัดส่วน 6) ผู้บริหารต้องมีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับในการพัฒนาสถานศึกษา 7) ผู้บริหาร และบุคลากรต้องมีความรู้ที่สามารถนำไปใช้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ: เทคโนโลยีสารสนเทศ, การบริหารสถานศึกษา, ทฤษฎีระบบราชการ

Abstract

This academic article purposes to A study of the concept of school administration, meaning and importance of school administration. Scope of work of the school Meaning and benefits of information technology in school administration. and Max Weber's theory of bureaucracy. school administration It is a process for managing personnel in educational institutions. By bringing information technology to play a role in the development of management to help keep the information organized By applying Max Weber's theory of

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

bureaucracy as follows: 1) administrators develop technology within educational institutions in a hierarchical manner; 2) educational personnel participate. 3) Information technology development must be developed appropriately. 4) Executives share the workload of development according to their abilities. 5) Executives share the workload on information technology development. 6) Executives must have regulation for educational institute development 7) Administrators and personnel must have knowledge that can be used to develop information technology.

Keywords: Information Technology, School Administration, Bureaucracy Theory

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่สำหรับพัฒนาปฐมวัย ศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียน สถาบัน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หน่วยงานที่ใช้สำหรับจัดการศึกษา หน่วยงานทั้งของรัฐและเอกชน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา ซึ่งการศึกษา เป็นวิธีการเรียนรู้เพื่อความเจริญของแต่ละบุคคล โดยให้ความรู้ การฝึกฝน การอบรม การสืบทอดทางด้านวัฒนธรรม สร้างความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ องค์ความรู้อันเกิดจากสังคม และสภาพแวดล้อม ให้บุคคลได้เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2553 หน้า 1-2) โดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารสถานศึกษาเป็นตัวช่วยในการเก็บข้อมูล เข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ช่วยในการลดความซ้ำซ้อนของงาน เป็นระบบระเบียบ จัดสินใจได้เร็วขึ้น

การนำแนวคิดทฤษฎีระบบราชการเป็นแนวคิดของแมกซ์ เวเบอร์ ซึ่งเป็นการใช้รูปแบบระบบราชการมาใช้ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสถานศึกษา 4 ฝ่าย ประกอบไปด้วย งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบุคคลและงานด้านบริหารทั่วไป ให้มีประสิทธิภาพ และประหยัดเวลา คือ หลักการการบริหารสถานศึกษาที่มีหลักการเหตุผล มีความถูกต้องตามกฎระเบียบ ข้อตกลง เพื่อเป็นกระบวนการในการทำงาน การแบ่งภาระงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านต่างๆ เพื่อเป็นกฎเกณฑ์ในการบริหารงาน 4 ฝ่าย ภายในสถานศึกษา (องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา, 2563 หน้า 2) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการการศึกษาเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ และหลักทฤษฎีระบบราชการ เพื่อใช้ในการบริหารสถานศึกษา

แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน ตั้งแต่สองคน โดยเป็นการร่วมมือกัน พัฒนาเด็ก ประชาชนในด้านต่างๆ อย่างมีระบบ ระเบียบแบบแผน เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและ บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ธีระรัตน์ คันธิวงศ์, 2560)

การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การกระบวนการดำเนินงานการบริหาร บุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาท ต้องมีความรู้และความเข้าใจในด้านสถานศึกษาด้านต่างๆ อย่างลึกซึ้ง คัดสรรและจัดหารุคลากรที่เหมาะสมในแต่ละส่วน ร่วมมือพัฒนาคุณภาพของผลงานในสถานศึกษา และ ให้บริการกับบุคคลอื่นในสังคม (อรณิชา เกิดแก้ว, 2564)

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการในการบริหารบุคลากรและสถานศึกษา โดยมีผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และมีระเบียบแบบแผน คัดเลือกบุคลากรให้เหมาะสมกับตำแหน่ง และความร่วมมือในการพัฒนานักเรียน ให้นักเรียนได้ใช้ชีวิตให้มีความสุข

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่บุคลากรผู้นำทางการศึกษา ซึ่งสามารถวางแผนและกำหนดนโยบายและวางแผนการทำงาน โดยต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ ของสถานศึกษา และชุมชน คุณลักษณะที่สำคัญของการบริหาร เป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการนำ สถานศึกษาประสบความสำเร็จ มีการนำรูปแบบวิธีการบริหารมามีส่วนร่วมร่วมกับบุคลากรทางการศึกษาทั้งด้าน ในและด้านนอกสถานศึกษา (ศรัญญา น้อยพิมาย, 2562)

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา มีด้วยกันหลายประการ ซึ่งการบริหารสถานศึกษานั้น เป็น งานหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมีการจัดทำรูปแบบแผน กระบวนการต่างๆ ของการปฏิบัติงานได้ อย่างมีระบบระเบียบ เนื่องจากเมื่อระบบการบริหารไม่สมบูรณ์ จะทำให้ด้านต่างๆ มีผลกระทบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีนั้น ต้องมีการวางแผนการบริหารอย่างเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพ ให้งานออกตาม จุดประสงค์ที่วางไว้ โดยใช้รูปแบบศาสตร์และศิลป์ (นภรัตน์ โพธิสัตย์, 2563 อ้างอิงใน ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตร โรจน์, 2554)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคลากรนำทางการศึกษา โดยมีการกำหนดรูปแบบ กระบวนการ และวิธีการต่างๆ เพื่อนำพาบุคลากรภายในสถานศึกษาได้ปฏิบัติอย่างมี ระบบและแบบแผน นำไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการบริหารการศึกษา

ขอบข่ายการบริหารการศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายออกเป็น 4 ฝ่าย โดยมีหน้าที่ในแต่ละฝ่ายดังนี้

1. งานบริหารวิชาการ กล่าวได้ว่าเป็นงานที่สำคัญที่สุด เป็นสิ่งสำคัญของการจัดการศึกษา โดยมีหน้าที่คือ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนรู้ วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดทำการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และอื่นๆ
2. การบริหารงบประมาณ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดการศึกษาให้มีอิสระ คล่องตัว บริหารได้อย่าง สะดวกสบาย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีความรับผิดชอบ โดยมีหน้าที่สำคัญคือ จัดทำ เสนองบประมาณ จัดสรรงบประมาณ ตรวจสอบ และติดตามผลการใช้เงิน
3. งานบริหารงานบุคคล การจัดสรรบุคคลที่อยู่ในองค์กรนั้นๆ ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ประหยัดงบประมาณได้มากที่สุด ให้บุคลากรมีความสุข พึงพอใจ ซึ่งมีการวางแผนอัตรากำลัง สรรหาและบรรจุ แต่งตั้ง เสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน การรักษาวินัย การออกจากราชการ
4. งานบริหารทั่วไป เป็นเรื่องของโรงเรียนในการสนับสนุน ซึ่งส่งเสริมการปฏิบัติงานหน้าที่ของ โรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีหน้าที่ทำงานธุรการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนา ระบบและเครือข่าย พัฒนางานองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมวิชาการ บุคลากร งบประมาณ บริหาร ทั่วไป จัดสถานที่ สำมะโนครุภัณฑ์นักเรียน รับนักเรียน ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตาม อัยาศัย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 หน้า 13-110)

ขอบข่ายการบริหารการศึกษา ได้หนดขอบเขต และหน้าที่ของแต่ละงานของแต่ละด้านไว้ทั้งหมด 4 ด้าน ตามคู่มือการบริหารโรงเรียน ในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคลไว้ ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ เป็นงานและหน้าที่หลักของสถานศึกษา เป็นด้านที่สำคัญต่อการศึกษา เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งคุณภาพของการศึกษาจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อประสบความสำเร็จ (กลุ่มวิจัยและพัฒนา นโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 หน้า 39 อ้างอิงใน บุญทิพย์ สุริยวงศ์, 2544 หน้า 65)
2. ด้านการบริหารงบประมาณ ซึ่งสถานศึกษาเป็นหน่วยงบประมาณ และเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติ บุคคล ให้สามารถจัดหาผลประโยชน์โดยมาจากทรัพย์สินของสถานศึกษา การหารายได้จากบริการ โดย นำมาใช้ในการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ส่งผลที่ดีต่อนักเรียน และใช้ในการบริหารการเงิน
3. ด้านบริหารงานบุคคล มีหน้าที่คือวางแผนอัตรากำลัง สรรหาและบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา กาปรับตำแหน่ง การย้ายและออกจากสถานศึกษา การลาประเภทต่าง ๆ การเลื่อนขั้น เงินเดือน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ เป็นต้น
4. ด้านการบริหารทั่วไป เป็นการดำเนินงานส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกหน้าที่ของสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างราบรื่น เป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนให้กับ

นักเรียน ได้แก่ งานธุรการ งานประสานงานและพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา งานกิจการของนักเรียน งานประชาสัมพันธ์การศึกษา เป็นต้น (กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 หน้า 57-92)

สรุปได้ว่า ขอบข่ายการบริหารการศึกษา ได้กำหนดขอบข่ายออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้ 1) งานวิชาการ ซึ่งทำหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาในโรงเรียน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 2) การบริหารงบประมาณ งบประมาณ จัดหาผลประโยชน์โดยมาจากทรัพย์สินของสถานศึกษา 3) งานบริหารงานบุคคล วางแผนจัดสรรอัตรากำลัง 4) งานบริหารทั่วไป เป็นการดำเนินงานสนับสนุน อำนวยความสะดวก ส่งเสริมการปฏิบัติงาน

เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คือ เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่นำคอมพิวเตอร์มาปรับการใช้งาน ข้อมูล เพื่อจัดเก็บข้อมูล ประมวลผลเผยแพร่ข่าวสารในด้านต่างๆในสถานศึกษา โดยทั่วไปเรียกว่า IT และเทคโนโลยีด้านการติดต่อสื่อสาร (พินล โชติธนอริวัฒน์, 2560 หน้า 11-12)

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คือ เทคโนโลยีที่เป็นตัวช่วยในการจัดเก็บข้อมูล สารสนเทศ ตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูล เก็บรวบรวม บันทึกจัดทำข้อมูล แปลความหมาย วิเคราะห์สรุป ประมวลผล แสดงผล รวมถึงสร้างข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้งานและส่งต่อ สื่อสารระหว่างกัน สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์สำหรับการบริหารสถานศึกษา (พระมหากันตินันท์ เสงสกุล, 2564 หน้า 4)

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) คือ เทคโนโลยีที่ช่วยให้การเก็บข้อมูล เข้าถึงข้อมูล เก็บบันทึกข้อมูล รวมทั้งการประเมิน เผยแพร่ข่าวสารภายในสถานศึกษา โดยการนำคอมพิวเตอร์ มาให้ใช้กับการบริหารงาน 4 ฝ่าย ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศ มีประโยชน์ต่อการบริหารศึกษาดังนี้

1. ประโยชน์ด้านการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารในสถานศึกษามีความอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ สั่งการได้ในทันที รวมทั้งระบบการสื่อสารทางอิเล็กทรอนิกส์และเผยแพร่ งาน การส่งเอกสารของงานบริหาร 4 ฝ่าย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ปรับปรุงประสิทธิภาพของสถานศึกษา มีระบบที่รวดเร็ว พื้นที่จัดเก็บที่สามารถใช้ร่วมกันได้ ช่วยให้ประมวลผลในงานที่ดีและย่นระยะเวลาได้มาก จัดเก็บข้อมูลของสถานศึกษาสามารถค้นหาได้อย่างง่าย

3. สามารถลดค่าใช้จ่ายในสถานศึกษาได้ สามารถลดทรัพยากรในสถานศึกษาได้ โดยเทคโนโลยีทำให้งานที่มีความซ้ำซ้อนนำมารวมไว้ในแหล่งเดียวกัน เช่น สามารถรวมเอกสารการเงินของสถานศึกษาไว้ในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อลดขั้นตอนในการทำงานของบุคลากร เป็นต้น (Laura Acevedo, 2019)

เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา ในการจัดเก็บข้อมูลไปจนถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในสถานศึกษา โดยมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลมีความปลอดภัย มีการจัดเก็บไฟล์ข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์อย่างปลอดภัย สามารถเข้าถึงข้อมูล มีการตรวจสอบสิทธิ์ในการเข้าถึง เพื่อป้องกันบุคคลนอกสถานศึกษาเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย
2. ช่วยประหยัดงบประมาณภายในสถานศึกษา สามารถเพิ่มข้อมูลสารสนเทศ การรายงาน เอกสารข้อมูลของภายในสถานศึกษา โดยมรการเข้าถึงข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว
3. สามารถติดต่อสื่อสารได้ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ ช่วยให้บุคลากรทางสถานศึกษาสามารถติดต่อกันภายในสถานศึกษา และบุคคลนอกสถานศึกษาได้ พูดคุยได้ผ่านโซเชียลมีเดียต่างๆ โดยตอบโต้ได้ทันที
4. สามารถปรับปรุงการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยสถานศึกษาสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ได้ทันที การประชุมทางวิดีโอได้ตามเวลา รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล
5. สามารถทำงานได้อย่างเป็นระเบียบและสม่ำเสมอ มีขั้นตอนการทำงานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย บุคลากรในสถานศึกษาสามารถติดตาม ค้นหาข้อมูลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (The Integris Team, 2021)

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการบริหารสถานศึกษา ทำให้ข้อมูลของสถานศึกษา มีความปลอดภัย เนื่องจากมีการตรวจสอบสิทธิ์การเข้าใช้ โดยจัดเก็บข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์ เป็นระเบียบ ผู้บริหารตัดสินใจได้เร็วขึ้น ช่วยประหยัดงบประมาณของสถานศึกษา พื้นที่จัดเก็บข้อมูลที่สถานศึกษาสามารถใช้ร่วมกันได้ ลดความซ้ำซ้อนของงาน สามารถใช้ในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคลทั้งในและนอกสถานศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีระบบราชการด้านการบริหารสถานศึกษา

ทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy) เป็นทฤษฎีของแมกซ์ เวเบอร์ นักทฤษฎีชาวเยอรมัน ได้เสนอหลักและแนวคิดระบบราชการ ประกอบด้วยโครงสร้างทั้งหมด 7 ประการ ดังนี้

1. ลำดับชั้น (Hierarchy) ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสั่งการและควบคุมการทำงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการของสถานศึกษาให้เป็นลำดับขั้นตอน
2. ความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ (Responsibility) บุคลากรในสถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง และพร้อมสำหรับการโดนตรวจสอบจากหัวหน้างาน 4 ฝ่าย หรือผู้บริหารสถานศึกษา
3. หลักแห่งความสมเหตุสมผล (Rationality) มีความถูกต้องและเหมาะสมในการบริหารสถานศึกษา สามารถใช้เป็นแนวทางให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามนโยบายของการบริหารสถานศึกษา

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

4. หลักการมุ่งสู่ผลสำเร็จ (Achievement orientation) การบริหารงานในสถานศึกษา ต้องมุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีองค์ประกอบด้วยกัน 3 อย่าง คือ 1) ผู้บริหารต้องมีวิธีการในการตัดสินใจเลือกวิธีการบริหารงานที่ถูกต้อง 2) มีประสิทธิภาพในการบริหารงาน ในการแบ่งภาระงานตามความสามารถ 3) การบริหารสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากเมื่อบริหารงาน 4 ฝ่ายได้อย่างถูกต้อง

5. หลักการทำให้เกิดความแตกต่างหรือการมีความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) มีการแบ่งภาระงาน จัดทำแผนงาน ตามบทบาทบริหารงาน 4 ฝ่ายตามความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา

6. หลักระเบียบวินัย (Discipline) กำหนดกฎระเบียบ วินัย บทลงโทษ เพื่อควบคุมบุคลากรในการบริหารสถานศึกษา

7. ความเป็นวิชาชีพ (Professionalization) ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษา ต้องมีความรู้ ภูมิข้อบังคับที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา (สมหมาย จันทรเรือง, 2562)

องค์ประกอบของระบบราชการ ประกอบด้วยโครงสร้างพื้นฐาน 7 ประการ ได้แก่

1. หลักลำดับชั้น (Hierarchy) มีจุดมุ่งหมายในการบริหารสถานศึกษา มีการบริหารสถานศึกษาเป็นลำดับชั้นตอน มีการสั่งการที่รัดกุม บริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นที่กระบวนการที่เหมาะสม

2. หลักความสำนึกแห่งความรับผิดชอบ (Responsibility) บุคลากรในสถานศึกษามีสำนึกต่อความรับผิดชอบต่อภาระงานของตนเอง สามารถตรวจสอบการทำงานได้สม่ำเสมอ

3. หลักแห่งความสมเหตุสมผล (Rationality) การบริหารที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ มีการกำหนดระเบียบ กระบวนการอย่างละเอียดในรูปแบบของกฎหมาย ข้อบังคับของสถานศึกษา

4. หลักการมุ่งสู่ผลสำเร็จ (achievement orientation) การบริหารงานที่มีจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีหลักการ ตัดสินใจบริหารงานได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

5. หลักการทำให้เกิดความแตกต่างหรือมีความชำนาญเฉพาะด้าน (Specialization) มีการแบ่งภาระงาน แยกงานออกมาตามหลักการบริหารงาน 4 ฝ่าย เนื่องจากสถานศึกษามีภาระงานที่มาก โดยแบ่งออกได้หลายรูปแบบ คือ 1) การแบ่งงานพื้นที่ของสถานศึกษา กำหนดความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน 2) การแบ่งงานตามหน้าที่การบริหารสถานศึกษา 3) การแบ่งงานตามนักเรียน 4) การแบ่งงานตามกระบวนการบริหารงาน

6. หลักระเบียบวินัย (discipline) กำหนดข้อตกลง วินัย บทลงโทษของสถานศึกษา

7. หลักความเป็นวิชาชีพ (Professionalization) ผู้บริหาร และบุคลากรในสถานศึกษาต้องปฏิบัติงานเต็มเวลา มีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน มีระบบการดำเนินงานที่ชัดเจน แบ่งภาระงานตามความสามารถของบุคคล (ฉันทน์สุตา ชัยโฉม , จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุลีพร นาห้วนิล, 2564 หน้า 245-246 อ้างอิงใน ปัญญธิดา อัฐบุตร, 2558)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของระบบราชการด้านการบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 7 ประการ คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา บริหารสถานศึกษาเป็นลำดับชั้นตอน 2) บุคลากรในสถานศึกษาได้รับตรวจสอบการ

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

บริหารงาน 3) บริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ บรรลุนโยบายของสถานศึกษา 4) ผู้บริหารสถานศึกษา เลือกรวิธิการการบริหารงาน 4 ฝ่ายที่ดีที่สุด และจัดการความสามารถของบุคลากร 5) แบ่งหน้าที่ตามด้าน ความสามารถของบุคลากรแบ่งภาระงาน 6) ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดระเบียบบุคลากรในสถานศึกษา 7) ผู้บริหารสถานศึกษาศึกษาความรู้ ข้อตกลงของการบริหารสถานศึกษา

สรุป

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารที่มีระบบ ระเบียบแบบแผน ซึ่งประกอบไปด้วยการบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยมีผู้บริหารศึกษาเป็นผู้นำการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเก็บข้อมูล สิทธิการเข้าถึงข้อมูลของสถานศึกษา อีกทั้งทำให้การสื่อสารในสถานศึกษาที่มีความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรบุคคล และงบประมาณ ลดการทำงานในสถานศึกษาที่มีความซ้ำซ้อน เมื่อผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักแนวคิดและทฤษฎีระบบราชการของแมกซ์ เวเบอร์ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาตามลำดับขั้นคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยจัดระเบียบลำดับขั้นตอนการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษามีความรับผิดชอบ ต่องานของตนเอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารสถานศึกษาต้องมีระเบียบ ข้อกำหนดในการพัฒนาอย่างถูกต้อง การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศต้องมีจุดมุ่งหมาย และมีหลักการดำเนินงาน มีการนำความสามารถเฉพาะของบุคลากรในสถานศึกษามาแบ่งหน้าที่ ในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศตามการบริหารงาน 4 ฝ่าย อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนด ระเบียบในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษา หาความรู้ ข้อกำหนดในการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการบริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับประยุกต์ใช้กับการบริหารสถานศึกษาในงานบริหาร 4 ฝ่าย โดยยึดหลักแนวคิดระบบราชการเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้การบริหารสถานศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุด และมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน .(2556).คู่มือบริหารโรงเรียนใน
โครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่ง
ประเทศไทย

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

- ฉัตรสุดา ชัยโณม , จักรี ศรีจารุเมธีญาณ และชุลีพร นาหวัณิล. (2564).ระบบราชการไทย. วารสารพุทธมัตต์
ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิกสิตาราม ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2564), 245-
246
- ธีระรัตน์ คันธิวงศ์. (2560).การศึกษาการบริหารงานการจัดการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความ
คิดเห็นของครูวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยา เขต 2.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นภรัตน์ โปธิสัตย์. (2563).การบริการสถานศึกษากับความสุขของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิมล โชติธนอริวัฒน์. (2560). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัด
เทศบาลเมืองพนัสนิคม. นิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระมหากันดินันท์ เสงสกุล. (2564). เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารการศึกษา.วารสารนวัตกรรมการจัด
การศึกษาและการวิจัย ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2564, 4.
- พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับ ที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.
2553. (2542,สิงหาคม 14). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 2-8.
- ศรัณญา น้อยพิมาย. (2562).ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชชมงคลธัญบุรี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552).คู่มือการปฏิบัติงานข้าราชการครู.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สมหมาย จันทรเรือง. (2562, กันยายน 20).การบริหารตามอำเภอใจ โดย ผศ.ดร.สมหมาย จันทรเรือง.
มติชน ออนไลน์
- องค์การบริหารส่วนตำบลลำพญา จ.นครปฐม. (2563). การพัฒนาคุณภาพชีวิตของพนักงานส่วนตำบล
ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง Quality of Work life ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 (ออนไลน์).
ค้นหาได้จาก https://www.lamphaya.go.th/uploads/20171207085458CFyxNuU/20200617161823_1_9AshJhc.pdf

การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5
วันที่ 3 เมษายน พ.ศ. 2566

อรณิช เกิดแก้ว. (2564).การบริหารสถานศึกษาจากการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) สมุทรปราการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. นิตยสารปริญาศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

Laura Acevedo. (2019).Business Benefits of Information Technology (online) from <https://smallbusiness.chron.com/business-benefits-information-technology-4021.html>

The Integris Team. (2021).What are the Information Technology Benefits for Business? (online) from <https://integrisit.com/six-information-technology-benefits/>